

Θεόδωρος Ζαφειρίου: «Η συνήθεια είναι ένα ισχυρό ψυχικό αντίσωμα, που βοηθά τους ανθρώπους να επιβιώσουν σε δύσκολες περιστάσεις»

ΣΥΝΕΤΕΥΞΕΙΣ

18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 2023

ΣΧΕΤΙΚΑ

HOME

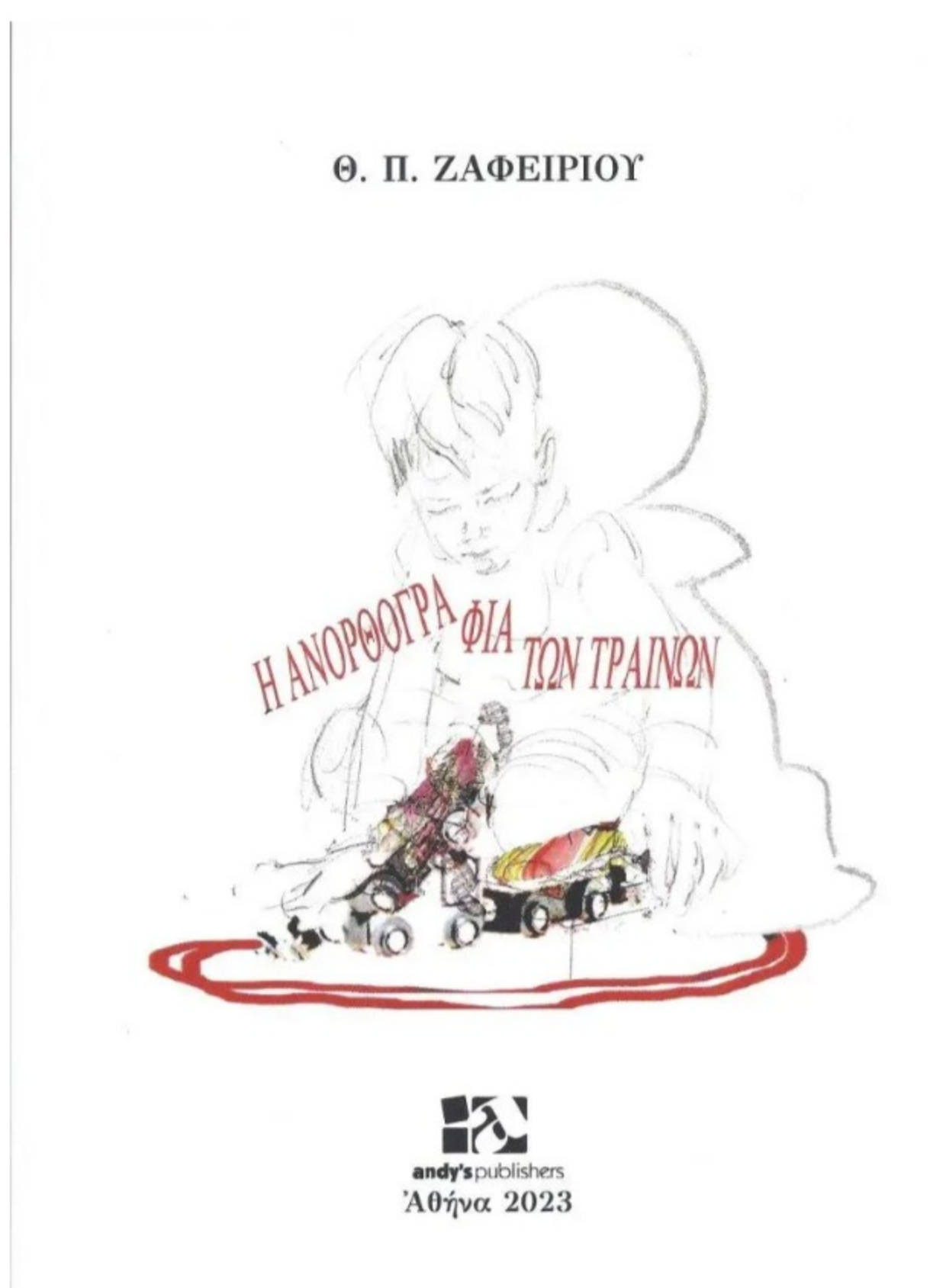

0 SHARES

27 ιδιαίτερα ποιήματα με αφορμή το σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών στις 23:21 της 28ης Φεβρουαρίου 2023 αποτελούν τη νέα συλλογή του Θεόδωρου Ζαφειρίου «Ανορθογραφία των τρένων» που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Andy's Publishers (περισσότερα δείτε [εδώ](#)).

Κύριε Ζαφειρίου, πείτε μας λίγα λόγια για την «Ανορθογραφία των τρένων».

Το 2020 εξεδόθη η ποιητική συλλογή μου υπό τον τίτλο «Τα τρένα ταξιδεύουν ακόμα». Τίτλος-παράφραση εκείνου της ταινίας του Νίκου Παναγιωτόπουλου (1979) «Τα κουρέλια τραγουδάνε ακόμα». Επρόκειτο για ταξίδια με τη ρυθμική μουσική των τρένων, που συνόδευε σίχους-βιώματα επιβατών, αλλά και θαμώνων σταθμών, σ' ένα σιδηροδρομικό δίκτυο τυλιγμένο στην παρακμιακή ομίχλη της νοσταλγίας. Τα παρατράγουδα, που συνέβησαν στο παρελθόν-δύο μεγάλα σιδηροδρομικά δυστυχήματα-δεν τα συμπεριέλαβα στο βιβλίο εκείνο, αφού θα δηλητηρίαζαν τη λίγο πολύ ρομαντική του ατμόσφαιρα. Αυτή, που υποστήριζε, κατά τη δική μου, αφελή, αν θέλετε, αντίληψη, και η παλαιά ορθογραφία της λέξης «τρένο» με «αι». Έτσι, ώστε να μου φαίνεται σαν ανορθογραφία η νεότερη γραφή με «ε». Βέβαια αυτή είναι μία λέξη που μεταγράφεται από ξένη γλώσσα, από τα αγγλικά ή τα γαλλικά (trains), αλλά και από τα ιταλικά (treni), ώστε να νομιμοποιούνται και οι δύο γραφές. Πάντως ανακάλυψα, ότι και ο Σεφέρης έγραφε «τρένο». «...γιατί δε βρίσκω / τίποτε που να μην το συνηθίσατε / προσκυνώ.» (Αφήγηση). Αλλά αν συνηθίζει κανείς μία λεκτική, έστω και αμφιλεγόμενη ανορθογραφία, πώς μπορεί να συμβιβαστεί με την «ανορθογραφία» που συνιστά η σημερινή κατάσταση των ελληνοϊταλικών σιδηροδρόμων, τραγική συνέπεια της οποίας υπήρξε το δυστύχημα των Τεμπών; Εκτός όμως από τα παλαιότερα δυστυχήματα και το τελευταίο Αδιανόητο, σ' αυτό το βιβλίο παρεμβάλλονται και άλλες αρρυθμίες των τρένων και των ανθρώπων, που ταξιδεύουν μ αυτό το μέσο ακόμη και προς τον έρωτα ή τον «ήσυχο» θάνατο.

Είναι η συνήθεια η μεγαλύτερη δύναμη του ανθρώπου;

Δεν ξέρω αν πρόκειται για δύναμη και δη την μεγαλύτερη του ανθρώπου, αλλά σε πολλές περιπτώσεις είναι ένα ισχυρό ψυχικό αντίσωμα, που βοηθά τους ανθρώπους να επιβιώσουν σε δύσκολες περιστάσεις, μαζικές καταστροφές ή ατομικές απώλειες. Βέβαια δεν είναι μόνον η ευεργετική λειτουργία της συνήθειας, αλλά και η ας την πούμε αυτοάνοση, όταν η υπερβολική κατανάλωση συμφοράς οδηγεί από την ενσυναίσθηση (συμπόνια) στην απανθρωποίηση, κοινώς αναισθησία. Το ίδιο αυτοάνοσο αποτέλεσμα έχει η συνήθεια, όταν υπό μορφή καθημερινής τριβής φθείρει και τα δυνατότερα ερωτικά συναισθήματα.

«Η ζωή που χαρίζουμε παύει να μας ανήκει»;

Η ζωή που ζήσαμε, είτε την ιδιοποιηθήκαμε κατ' αποκλειστικότητα, είτε χαρίσαμε κάποια κομμάτια της, μας ανήκει πλέον σαν ανάμνηση, η οποία βέβαια μπορεί να είναι και ένα βίωμα πολύ πιο ισχυρό είτε από το βιωθέν είτε από το τρέχον. Το σχετικό δίστιχο, που ουσιαστικά μνημονεύετε, συμπληρώνεται εν μέρει αναίρετικά από τα δύο επόμενα «Για καινούργια πήγαινα/Της παλιάς να μοιάζει-Φυρί φυρί το πήγαινα / Και φύρανα από μαράζι» Το δώρο, ως ανάμνηση, ανήκει και στον δωρητή.

Ποιος είναι ο ιδανικός προορισμός για εσάς;

Το ταξίδι καθαυτό. Για την απόλαυση. Ακόμη και με στενότερη έννοια από εκείνη του Καβάφη στην «Ιθάκη». Μέσα σ' ένα βαγόνι τρένου, κατά προτίμηση Wagon restaurant ή Wagon lit. Κατά την καθαφική όμως πάντα προτροπή «Αλλά μη βιάζεις το ταξίδι διόλου». Ακόμη κι έτσι, όπως έγραφα στο προηγούμενο βιβλίο μου «Τα τρένα ταξιδεύουν ακόμα» (2020): «Στα ταξίδια μου πάντα προτιμούσα / Τρένα μεγάλων αποστάσεων / Κι ας αποβιβαζόμουνα / Στον πρώτο τους σταθμό. / (Με το πήγαινε-έλα / Διήγυσα κι εγώ / Τεράστια διαδρομή.)». Η δική μου Ιθάκη βέβαια ήταν ανέκαθεν η Λάρισα. Γι' αυτό και στο ίδιο παραπάνω βιβλίο μου συμπεριέλαβα ένα οκτάστιχο με τίτλο «Το τρένο για την Ιθάκη». Το παρόν βιβλίο ωστόσο «Η ανορθογραφία των τρένων» είναι δυσάρεστο. Γιατί η βασική αφορμή του ήταν τα σιδηροδρομικά δυστυχήματα και κυρίως το τελευταίο στα Τέμπη. Η υπερφίαλη διαφήμιση της ταχύτητας χωρίς, όχι μόνον τις στοιχειώδεις ανέσεις των ανεπτυγμένων σιδηροδρόμων (π.χ. βαγόνια με απενεργοποιημένα κινητά), αλλά και χωρίς ασφάλεια, λόγω της εγκληματικής ανευθυνότητας των υπευθύνων, χλευάστηκε τελικά από την ειρωνεία της τραγωδίας και του προορισμού, στον οποίο το σύγχρονο τρένο των Τεμπών ποτέ δεν έφθασε. Και δεν υπάρχει καμία δικαιολογία. Ούτε ότι «Ο προορισμός είν' ένας. / Το ξέρει ο καθένας. Αλλά ποιος, κανένας. (Το τρένο ΙΧ)

Ποιο βιβλίο θα ήταν η καλύτερη παρέα για εσάς σε μία διαδρομή;

Δεν ξέρω για το μέλλον, αφού τα ταξίδια μου γενικά τα έχω περιορίσει. Και στις μικρές πλέον διαδρομές μου συνήθως οδηγώ. Το βιβλίο όμως, που μου κράτησε υπέροχη συντροφιά ήταν «Ο Γιούγκερμαν» του Καραγάτση ταξιδεύοντας με τρένο προς την Γερμανία, πρώτη φορά στο εξωτερικό, σε ηλικία 26 ετών, τον Φεβρουάριο του 1978.

Αλήθεια, ποια πιστεύετε ότι είναι η ουσία των ταξιδιών;

«Ν' ανανεώνεται ίδιος διαρκώς». (Παιδική ουτοπία)

Ετοιμάζετε νέα δουλειά;

Ετοιμάζω παλαιότερη δουλειά. Μία μονοθεματική συλλογή για την πανδημία, τώρα που ο φόβος έχει καταλαγιάσει, έστω κι αν ο κορωνοϊός μοιάζει ν' αλλάζει για την ώρα κάλπικες κορώνες, ακόμη όμως και μ' αυτές επιδεικνύει την εξουσία του και μας απειλεί.

Σας ευχαριστούμε πολύ!

